

Sosiaali- ja terveysministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta; sisäministeriön lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi laki sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta. Lakiehdotus kytkeytyy laajemmin rahoitusmalliuudistukseen tähtäävään arpajaislain (1047/2001) muuttamiseen, missä muun muassa on valmisteltu kumottavaksi laissa tällä hetkellä olevaa, valtionavustuksiin liittyvää erityissäätelyä 1.1.2024 alkaen.

Uudistuksen tarkoituksena on katkaista nykyinen Veikkaus Oy:n tulouttaman tuoton ja nykyisten valtionavustusministeriöiden (OKM, STM, MMM) / arpajaislaissa säädettyjen käyttötarkoitusten välinen yhteys. Uusi rahoitusmalli tarkoittaisi käytännössä puhdasta yleiskatteellista mallia, jossa ei olisi säädösperusteisia määrärahan jakosuhteita eikä yksilöityjä käyttötarkoituserityksiä. Tässä mallissa ei enää olisi tarvetta arpajaislain rahapelituottoa koskeville 4 luvun säännöksille.

Tarkoituksena on turvata rahapeliä tuotolla aiemmin rahoitetuille sekä mahdollisille uusille vastaaville käyttötarkoituksille ennustettava, vakaa ja toimijoiden autonomian turvaava riittävä rahoitus. Tällä hetkellä voimassa olevaan arpajaislakiin liittyy tiettyjä valtionavustuksiin liittyviä erityissäännöksiä, joiden säilyttäminen laintasoisena sääntelynä on sosiaali- ja terveysministeriön sektorin osalta arvioitu tärkeäksi. Arpajaislakiin sisältyy sosiaali- ja terveysministeriön myöntämiin valtionavustuksiin ja toimintaan liittyvää sääntelyä, joista on tarpeen säätää myös jatkossa lain tasolla, kuten sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioiden neuvottelukunnasta säätäminen, viranomaisten toimivaltaan liittyvää sääntelyä, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA) liittyvää sääntelyä sekä valtionavustuksen määrään liittyvää sääntelyä.

Rahoitusmalliuudistuksen toteuttamiseksi on sosiaali- ja terveysministeriössä sektorikohtaisena puitelakina valmisteltu hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta. Rahoitusmalliuudistuksessa sektorikohtaiset puitelait täydentävät osaltaan

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

uutta sääntelykokonaisuutta. Valtionavustuslakia sovelletaan yleislakina niitä osin kuin esitetyssä laissa ei ehdoteta säädettäväksi siitä poikkeavasti.

Sisäministeriö on tarkastellut esitysluonnosta arpajaislainsäädännön ja poliisi- sekä pelastustoimintaan kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta.

Sisäministeriö lausuu asiassa seuraavaa.

Valmistelusta ja esitysluonnosten yhteensovittamisesta

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, säädettäväksi ehdotettava uusi laki sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta liittyy kiinteästi sisäministeriössä käynnissä olevaan säädösvalmisteluhankkeeseen (SM006:00/2022), jossa tehtävänä on valmistella rahapelituotolla rahoitettujen toimintojen uuden rahoitusmallin edellyttämät arpajaislainsäädännön muutokset. Sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön säädösvalmistelun lähtökohtana on ollut valtioneuvoston 26.8.2021 asettamassa hankkeessa (VNK045:00/2021) laadittu, valtioshteereistä muodostuneen hankeryhmän ja parlamentaarisen seurantaryhmän yhteisymmärrysmuistio rahapelituotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uudesta rahoitusmallista. Hallituksen tavoitteena on antaa uutta rahoitusmallia koskevat lakiehdotukset eduskunnalle syksyllä 2022, minkä vuoksi uuteen rahoitusmalliin liittyvät eri ministeriöiden esitysluonnokset on valmisteltu kiireellisellä aikataululla. Sisäministeriötä ei ole erikseen kuultu sosiaali- ja terveysministeriön esitysluonnoksen valmistelun aikana, mutta esitysluonnoksessa todetun mukaisesti eri ministeriössä tapahtunutta valmistelua on keväällä 2022 koordinoitu valtioneuvoston kanslian johdolla.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota pääasiallisissa vaikutuksissa esille tuotuihin näkemyksiin siitä, että ehdotettujen muutosten vaikutukset verrattuna tällä hetkellä arpajaislain 4 luvussa olevaan sääntelyyn sosiaali- ja terveysministeriön myöntämien avustusten osalta on arvioitu hyvin vähäisiksi ja että ehdotettujen muutosten vaikutukset on katsottu kytkeytyvän laajemmin rahoitusmalliuudistuksen vaikutuksiin. Lisäksi taloudellisissa vaikutuksissa todetaan, että lakiehdotuksella ei ole arvioitu olevan itsenäisiä taloudellisia vaikutuksia, vaan ne kytkeytyvät arpajaislain muuttamiseksi tehtyyn ehdotukseen. Sisäministeriö katsoo, että rahoitusmalliuudistuksen eri vaikutuksia opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön toimialalla tulisi ensisijaisesti arvioida kyseisten ministeriön valmistelemissä hallituksen esityksissä eikä arpajaislain muuttamista koskevassa esityksessä, koska uuden rahoitusmallin vaikutukset syntyvät yhteisymmärrysmuistiossa tarkoitettujen, niin sanottujen puitelakien myötä, eivätkä välittömästi arpajaislain muuttamisen seurauksena.

Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin sisältyy kirjaus, jonka mukaan sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden osalta rahoitusmallin uudistaminen voi käytännössä tarkoittaa avustustoiminnan näkökulmasta sitä, että rahoituksesta tulee nykyistä ennakoitavampaa. Sisäministeriö toteaa, että yhteisymmärrysmuistiossa tuodaan esille myös, että uuteen rahoitusmalliin liittyy riskejä ennakoitavuuden näkökulmasta. Arpajaislain muuttamista koskevan esitysluonnoksen lausuntokierroksella osa lausunnonantajista toi esille, että sisäministeriön valmistelemaan esitysluonnokseen sisällytetyt, yhteisymmärrysmuistioon perustuneet kirjaukset uudistuksen vaikutuksesta rahoituksen ennakoitavuuteen vaikuttivat olevan osin ristiriitaisia. Sisäministeriö ei ole rahoitusmalliuudistuksessa tarkoitettuja valtionavustuksia myöntävä viranomainen. Sisäministeriö pitääkin tärkeänä, että rahoitusta myöntävät ministeriöt pyrkisivät arvioimaan kattavasti uudistuksen eri vaikutuksia, mukaan lukien mahdollisesti erisuuntaiset vaikutukset rahoituksen ennakoitavuuteen.

Esitysluonnoksessa käytetään erilaisia ilmaisuja Veikkaus Oy:n tuotosta. Sisäministeriö toteaa, että Veikkaus Oy:n tuottoon liittyvää terminologiaa on arpajaislain muuttamista koskevan esitysluonnoksen lausuntokierroksella ehdotettu muutettavaksi. Arpajaislaissa säädetään Veikkaus Oy:n tuotosta, johon sisältyy vuoden 2022 alusta voimaan tulleiden lainmuutosten johdosta Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan tuoton lisäksi Veikkaus Oy:n tytäryhtiöltään mahdollisesti saama osinkotulo. Käsitettä tuotto on vakiintuneesti käytetty kuvaamaan avustuksina jaettavaksi jäävää osuutta Veikkaus Oy:n ja sitä edeltäneiden rahapeliyhteisöjen tuloksesta. Sekä valtioneuvoston kanslia että valtiovarainministeriö ovat ehdottaneet terminologian selkeyttämistä esitysluonnokseen siten, että tuoton sijasta puhuttaisiin voiton tilittämisestä, jotta esitys vastaisi paremmin kirjanpitoa koskevaa lainsäädäntöä. Eri ministeriöiden valmistelussa olevien esitysluonnosten jatkovalmistelussa voi olla tarpeen yhteistyössä tarkastella terminologiaa mahdollisten muutosten vaikuttaessa laaja-alaisesti kaikkiin esitysluonnoksiin.

Esitysluonnoksen pääasiallista sisältöä, valmistelua ja voimaantuloa koskevissa jaksoissa todetaan, että lakiehdotus on tarkoitus antaa, käsitellä ja tulla voimaan samanaikaisesti arpajaislain muuttamiseen tähtäävän ehdotuksen kanssa. Koska rahoitusmalliuudistus edellyttää useiden eri ministeriöiden toimialaan kuuluvien lakien muuttamista ja uudistuksen keskeisenä tarkoituksena on ollut uudistaa rahapeliä tuotolla rahoitettujen toimintojen rahoitusmallia, sisäministeriön näkemyksen mukaan esitysluonnoksessa olisi hyvä mainita, että esityksen antaminen, käsittely ja voimaantulo on tarkoitettu tapahtuvan samanaikaisesti eri ministeriössä valmisteltavana olevien rahoitusmalliuudistukseen liittyvien esitysten kanssa sen sijaan, että viitattaisiin ainoastaan arpajaislain muuttamista koskevaan ehdotukseen.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että eri ministeriöissä valmisteltavana olevien esitysluonnosten jatkovalmistelua koordinoidaan ja sovitetaan yhteen yhdenmukaisten esitysten varmistamiseksi.

Rahapelijärjestelmästä ja arpajaislaista

Arpajaislailla säädettyyn yksinoikeuteen perustuvan rahapelijärjestelmän tavoitteena on ehkäistä ja vähentää taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja sekä lisäksi taata arpajaisiin osallistuvien oikeusturva ja estää arpajaisiin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset. Tuoton käyttäminen yleishyödyllisiin tarkoituksiin ei ole peruste ylläpitää yksinoikeusjärjestelmää. Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tuotto voi olla ainoastaan yksinoikeusjärjestelmän suotuisa liitännäisseuraus. Tuotolla on kuitenkin käytännössä ollut huomattava yhteiskunnallinen merkitys.

Sisäministeriö toteaa, että uudessa rahoitusmallissa on kyse merkittävästä rahapelijärjestelmän muutoksesta. Rahapelijärjestelmän ja arpajaislainsäädännön keskeisenä periaatteena on tuoton käyttäminen yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Edellä mainitun sisäministeriön säädösvalmisteluhankkeen yhteydessä useat eri asiantuntijat ovat kuitenkin arvioineet, että yksinoikeusjärjestelmän ensisijaista tavoitetta, rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä tukisi parhaiten malli, jossa Veikkaus Oy:n tuotto otettaisiin yleiskatteellisena valtion talousarvioon. Myös sosiaali- ja terveysministeriön johdolla valmistellussa rahapelipoliittisessa ohjelmassa (Valtioneuvoston julkaisuja 2022:40) on tuotu esille samansuuntaisia arvioita. Johtopäätöksenä näistä arvioista ohjelmaan on sen yhdeksi toimenpiteeksi sisällytetty sen varmistaminen, että tuotot eivät ohjaa suomalaista rahapelipoliittikkaa tulevaisuudessa osana tehokkaasti haittoja ehkäisevää rahapelijärjestelmää.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota arpajaislakiin ja rahapeliasioihin liittyviin esitysluonnoksen perusteluihin ja toteaa, että perusteluja voisi joiltakin osin

muokata tai täydentää. Esimerkiksi esitysluonnoksen pääasiallisessa sisällössä ja valmistelua koskevassa jaksossa todetaan, että uudessa rahoitusmallissa ei enää olisi tarvetta arpajaislain rahapelituottoa koskeville 4 luvun säännöksille. Sisäministeriö huomauttaa, että uudessa rahoitusmallissa on tarpeen edelleen joiltakin osin säätää arpajaislain 4 luvussa Veikkaus Oy:n tuotosta. Kirjauksia tulisikin täsmentää esimerkiksi yhteisymmärrysmuistion kirjauksen mukaisesti: ”Tässä mallissa ei enää olisi tarvetta arpajaislain rahapelituottoa koskeville 4 luvun säännöksille, joissa määritetään ministeriöiden väliset jakosuhteet sekä yleiset ja yksilöidyt käyttötarkoitukset sekä näiden jakosuhteet.”

Sisäministeriö kiinnittää myös huomiota siihen, että esitysluonnoksen taustaa ja nykytilaa koskevassa jaksossa käsitellään rahapelijärjestelmää ja rahapelitoiminnan sääntelyä suhteellisen yksityiskohtaisesti. Lisäksi esityksen tavoitteita koskevaan jaksoon sisältyy kirjauksia yksinoikeusjärjestelmän tavoitteista. Sisäministeriön näkemyksen mukaan rahapelitoiminnan sääntelyn yksityiskohtainen kuvaus ja yksinoikeusjärjestelmän tavoitteet eivät liity sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoitukseen uudessa rahoitusmallissa, minkä vuoksi sisäministeriö esittää harkittavaksi kirjausten poistamista tai muokkaamista näiltä osin. Esitysluonnokseen sisältyy Veikkaus Oy:stä saatu tieto yhtiön osuudesta rahapelien kokonaismarkkinasta. Sisäministeriö toteaa, että markkinaosuuksista ei ole mahdollista saada täsmällistä tietoa, vaan ne perustuvat erilaisia tietolähteitä hyödyntäen tehtäviin arvioihin. Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvasta pelaamisesta on saatavissa tietoa esimerkiksi väestötutkimuksin. Suomessa on lisäksi käytetty myös rahapelimarkkinaa analysoivan H2 Gambling Capitalin arvioita. On tärkeää kuitenkin huomioida, että arvioita päivitetään usein ja myös takautuvasti. Ne saattavat muuttua merkittävästikin lyhyessä ajassa. Jos tieto markkinaosuuksista katsotaan tarpeelliseksi lausuttavana olevan lakiehdotuksen näkökulmasta, olisi perusteluja hyvä tältä osin täsmentää. Lisäksi sisäministeriö katsoo, että keskeisissä ehdotuksissa voisi pyrkiä selkeämmin erottamaan toisistaan sisäministeriön valmisteltavana olevat, arpajaislain muuttamista koskevat keskeiset ehdotukset ja toisaalta lausuttavana olevan lakiehdotuksen keskeiset ehdotukset. Myös toimeenpanoa ja seurantaa koskevaa jaksoa voisi täsmentää siten, että siitä kävisi ilmi kyseessä olevan laajempi uudistus kuin arpajaislain muutokset.

Vaikutuksia poliisi- ja pelastustoimintaan

Lakiehdotuksen 3 §:ssä määritellään avustettava toiminta. Sen mukaan avustusta voidaan myöntää sosiaali- ja terveysalan toimintaan sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Lisäksi ehdotetussa 3 §:ssä todetaan, että avustuksen tulee osaltaan tukea ihmisten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä perusoikeuksien toteutumista. Ehdotus vastaa osin nykyisen arpajaislain 17 §:ssä määriteltyä. Arpajaislain 17 §:ää säädettäessä ei määritelty tarkemmin sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisältöä. Hallituksen esityksessä (HE 197/199) vp) kuitenkin todetaan, että se kattaisi kaikki nykyiset avustuskohteet, joita olivat muun muassa yleinen kansanterveys, lastensuojelun tukeminen, valmistautuminen ihmishenkien suojelemiseen ja pelastamiseen suuronnettomuuksissa. Käsitettä on vakiintuneesti tulkittu siten, että turvallisuus on tunnistettu osana sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä. Siten sisäisen turvallisuuden toimialaan vaikuttavilla järjestöillä on ollut mahdollisuus hakea ja saada avustusta. Myös STEAn omissa strategian päämäärissä on tunnistettu esimerkiksi kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen.

Avustuksena jaettavan rahoituksen kaventuessa on avustuksia jaettaessa kuitenkin heikentynyt sisäisen turvallisuuden merkitys ja sen tunnistaminen osana ihmisten sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä. Nyt ehdotetulla 3 §:llä kavennettaisiin entisestään avustuksen myöntämistä, sillä sen kohdentuisi

ehdotuksessa nimenomaisesti vain sosiaali- ja terveysalan toimintaan. On korostuneen tärkeää, että sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tunnustetaan muukin sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen vaikuttava järjestötoiminta sosiaali- ja terveysalan toimintaa laajemmin ja, että ihmisen turvallisuus ja kokemus siitä tunnustetaan osana ihmisen hyvinvointia. Monissa sisäistä turvallisuutta vaarantavissa ilmiöissä ovat teon juurisyyt sosiaalisessa pahoinvoinnissa ja terveydessä, kuten päihderiippuvaisuudessa, syrjäytymisessä tai mielenterveysongelmissa. Myös monien rikosten synnyttämät haitat vaikuttavat yksikön sosiaaliseen hyvinvointiin ja terveyteen. Niiden ehkäisy edellyttää järjestöjen aktiivista toimintaa, esimerkiksi uhripalveluiden muodossa. Rikoksilla oireileville tekijöille osoitetuilla palveluilla voidaan ehkäistä uusien uhrien syntymistä siten ennakkollisesti sosiaalista hyvinvointia luoden ja rikoksesta aiheutuvia mielenterveyshaittoja vähentäen, esimerkiksi väkivallan katkaisupalveluiden muodossa. Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyssä järjestötoiminnalla on myös keskeinen merkitys. Lisäksi erilaiset vapaaehtoiset järjestöt pelastavat ihmishenkiä pelastustoiminnassa, esimerkiksi eksyneitä dementiapotilaita etsiessään.

Tämän johdosta sisäministeriö esittää, että ehdotettavasta 3 §:stä poistetaan ”sosiaali- ja terveysalan toiminta” ja lisätään sana ”turvallisuus” edellä olevat perusteet huomioon ottaen. Sisäministeriö katsoo, että pelkkä maininta pykälän perusteluissa siitä, että pelastusalan järjestöt on katsottu vakiintuneen osaksi sosiaali- ja terveysalan toimijoita, ei ole riittävä. Mikäli vaikuttavuusmittarit määrittävät avustushakemusten keskinäistä priorisointia, tulee niiden määrittelyssä ottaa huomioon myös sisäisen turvallisuuden toimijat nykyistä paremmin.

Sisäministeriö toteaa, että pelastusalan järjestöjen rahoitus tulee turvata vähintään vuoden 2020 tasolle. Esityksen mukaan ehdotettujen muutosten vaikutukset verrattuna tällä hetkellä arpajaislain 4 luvussa olevaan sääntelyyn sosiaali- ja terveysministeriön myöntämien avustusten osalta on arvioitu hyvin vähäisiksi. Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että pelastusalan järjestöjen nykyistä rahoitusta tai esityksen vaikutuksia pelastusalan järjestöille ei ole arvioitu esityksessä.

Esityksen taustoituksessa viitataan STM:n teettämään selvitykseen 9/2018 (julkaistu 5.4.2018). Selvityksessä mainitaan mm. meri- ja järvipelastustehtäviin myönnettävien avustusten kohdistuvan luonteeltaan viranomaistehtäviin. Sisäministeriö korostaa, että Meripelastusseuran saama tuki kohdentuu vapaaehtoistoimintaan, johon ei sisälly viranomaisvastuuta. STEA:n tuensaajien vaikuttavuusmittarit on laadittu mittaamaan pääasiassa sosiaali- ja terveysalan organisaatioiden toiminnan vaikuttavuutta. Nämä mittarit eivät sovellu pelastusalan järjestöjen vaikuttavuuden mittaamiseen. Esimerkiksi Meripelastusseuran yksiköt avustavat yli 4 000 ihmistä vuodessa, mutta STEA:n mittarit eivät tunnista toiminnan vaikuttavuutta. On olemassa vaara, että pelastusalanjärjestöt jäävät jatkossa ilman riittävää avustusta. Näin on jo käynyt esimerkiksi Suomen Lentopelastusseuralle.

Esityksen mukaan avustuksia kohdennettaessa järjestöjen perustoiminnot turvataan. Esityksen perusteluissa todetaan, että investointeja voidaan priorisointitilanteissa siirtää tarvittaessa eteenpäin. Koska tulevaa lakia pääsääntöisesti sovelletaan sosiaali- ja terveysjärjestöihin, voi tämä vaarantaa pelastusalan järjestöjen investointien, esimerkiksi pelastusalan rahoituksen. Jos vuosi-investointeja ei voida tehdä suunnitelmallisesti, vaikuttaa se välittömästi esimerkiksi Meripelastusseuran toimintaan. Tämä luo vakavan uhan vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuudelle.

Avustukset kohdennetaan neljään toisiaan täydentävään avustuskokonaisuuteen, joissa kaikissa tuetaan STEAn strategian päämäärään mukaisesti järjestötoiminnan kehittymistä sekä tuetaan strategian tavoitteiden

toteutumista. pelastusalan järjestöjen rahoitus kuuluu avustuskokonaisuuteen *kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen*. Tänä vuonna tähän kokonaisuuteen on kohdennettu 40,5 miljoonaa euroa. Sisäministeriön näkökulmasta on huolestuttavaa, että vuonna 2023 rahoitus laskee 26,8 miljoonaan euroon. Sisäministeriön näkemyksen mukaan pelastusalan järjestöjen toimintakyky on voitava säilyttää mahdollisten kriisien varalle.

Sisäministeriö pitää huolestuttavana esityksessä olevaa turvallisuuden eriyttämistä sosiaalisesta hyvinvoinnista ja terveydestä. Ennalta ehkäisevän ja kriisinaikaisen toiminnan vaikutus hyvinvointiin ja terveyteen ovat merkittäviä. Turvallisuus tulisi nostaa vahvemmin esityksessä esille, erityisesti kun huomioidaan, että turvallisuusympäristön muutos heijastelee vahvasti yksilöiden ja yhteisöjen turvallisuuden tunteisiin.

Pelastusalan järjestöjen rooli tulee olemaan tärkeä myös 1.1.2023 sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä koskeissa olevilla hyvinvointialueilla. Tästä syystä on turvattava riittävä rahoitus myös jatkossa hyvinvointialueita tukevalle pelastusalan järjestökentälle.

Pelastusalan järjestöt ovat riippuvaisia STEA:n rahoituksesta. Sisäministeriö pitää hyvänä, että STEA toimisi jatkossakin erillisviranomaisena. Se tarjoaa laajemman liikkumavaran tuentatarpeen määrittelyyn ja arviointiin. Toimintaan liittyvät avoimuus-, ennakoitavuus- ja yhteistyöperiaatteet ovat kannatettavia. Sisäministeriö ehdottaa rahoituksen käsittelyprosessiin täydennykseksi, että sisäministeriöltä pyydetäisiin lausunto ennen rahoitukseen liittyviä päätöksiä, jotka koskettavat sisäministeriön hallinnonaloja. Tällä varmistettaisiin rahoituksen tarkoituksenmukaisuus ja tärkeys.

Muita huomioita

Nykytilaa koskevassa jaksossa todetaan, että Raha-automaattiyhdistykseltä siirtynyt, aiemmilta vuosilta jakamatta jäänyt tuotto (yhteensä noin 400 miljoonaa euroa) oli vuoden 2021 lopussa jäljellä noin 176 miljoonaa euroa. Sisäministeriön näkemyksen mukaan esitysluonnosta olisi hyvä täydentää tiedolla siitä, miten jakamatta jäänyt tuotto on tarkoitus jakaa avustuksina aiemmin säädetyn kymmenen vuoden siirtymäajan kuluessa.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota 3 §:n perusteluihin, joiden mukaan STEA-avustuksia ei myönnetä Ahvenanmaalla tai ulkomailla rekisteröityneille järjestöille. Perustelujen mukainen alueellinen raja ei käy ilmi ehdotetuista säännöksistä.

Lakiehdotuksen ja säännöskohtaisten perustelujen osalta sisäministeriö esittää harkittavaksi, tulisiko 1 §:n soveltamisalasäännöksestä selvyden vuoksi nimenomaisesti ilmetä talousarviossa osoitettujen varojen käyttötarkoitus eli sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Sisäministeriö esittää myös harkittavaksi, tulisiko 9 §:ää täydentää maininnalla siitä, että valtionavustuslakia sovelletaan, jos muualla laissa ei toisin säädetä.

Sisäministeriö toteaa lisäksi, että arpajaislain muuttamista koskevan esitysluonnoksen lausuntokierroksella esitettiin kannanottoja sellaisista seikoista, jotka liittyvät sisäministeriön ja arpajaislain sijasta rahoitusmalliuudistuksen kokonaisuuteen sekä yleisemmin valtionavustustoiminnan kehittämiseen. Lausuntopalautteessa tuotiin muun muassa esille, että parlamentaarista neuvottelukunnasta tulisi säätää laissa ja asiaa koskeva valmistelu tulisi käynnistää pian. Lisäksi tuotiin esille, että yhteistä avustuskeskusta koskeva selvitystyö tulisi käynnistää nopealla aikataululla. Myös valtionavustustoiminnan kehittämiseen ja yhdenmukaistamiseen liittyviä kannanottoja esitettiin. Lausuntopalautteessa nostettiin esille myös Euroopan unionin valtioneuvoston päätös ja velvollisuus sovittaa tukitoimenpiteet valtioneuvoston päätösten mukaisiksi.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Erityisasiantuntija

Janne Juujärvi

Jakelu STM Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi SM PEO Pelastusosasto
SM PO Poliisiosasto

VN/12962/2022-SM-7

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: